

yətlərindən] dolayı mücazati-tərhibiyyəyə [çəkirdici cəzalara] düçar olacaqlardır. Şöylə ki, ingilis, ya Müttəfiqin qüvasına və yaxud bunlardan bir fərdinə qarşı və düşmənlərimizə yardım edə biləcək səfərbərlik iqə [etməyə, həyata keçirməyə] və ya iqasına təşəbbüs edənlər və dəmiryollara, körpülərə, teleqraf və telefon tellərinə, qabili-istemat [istifadəsi mümkün olan] sulara və əsgəri malzəmələrə [hərbi ləvazimata], kimə aid olursa-olsun, mövcibi-hüzzar olanlarla bu elannamənin ehkamına müğayir [hökmlərinə zidd] hərəkət edənlər divani-hərbi-örficə [hərbi fəvqəladə məhkəmə tərəfindən] mühakimə olunaraq cürmünə [işlədiyi cinayətə] görə icab edən edam və ya başqa bir cəza ilə təcziyə olunacaqlardır [cəzalandırılacaqlar].

Zaqafqaziyaadakı ingilis qüvası Baş komandanı Qarargahi-ümumi [Baş qarargah]
20 mart 1335 / 1919
General Miln

HACI-TƏRXANDA

Sosialistlərə töhfə olmaq üzrə Hacı-Tərxandan [Həştərxandan] alınmış olan bir məktubdan şəhərin halını göstərən bəzi yerlərini təqdim edirik. Məktub şabanın 3-də yazılıbdır. Sahibi-məktub yazır ki:

“Şəhərdə ümum dükənlər Bolşevik Hökumətinin əlindədir, heç kəsin dükana malik olmaq və alış-veriş etməyə ixtiyarı yoxdur. Gizli satanları da gülləbaran edirlər. Şəhərdə nəhayət dərəcə şiddətli naxoşluqlar hökmfərmədir [höküm sürməkdə-

dir]. Bolşevik hökumət dükənlərindən malları bu qiymətlə satırlar: onun putu 2000 manat, qəndin girvənkəsi 250 manat, at 30 manat, yağ 150 manat girvənkəsi, sair şeylər də bu qərar ilə. Bu yaxınlarda Şura Hökuməti əleyhinə üsyan etmişlərdir. Fəhlələr nümayiş edərək hökumət onları gəmi topları ilə qarşılayıb 30 minə qədər fəhlə (o cümlədən bir çox arvad-uşaq) qırılmışlardır. Müsədimə [toqquşma] Polis körpüsü adlı körpü yanında olmuşdur. Körpünü də yandırmışlardır.”

İştə, tətilçilər bizim neftimizi bu bolşeviklərlə mala dəyişib ucuzluq etmək istəyirlər. (?)

QAFQAZIYA CÜMHURİYYƏTLƏRİ KONFRANSI

Mayın 8-də Cənubi Qafqaz cümhuriyyətləri nümayəndələrinin ikinci iclası vaqə olmuşdur. Həman iclası Şimali Qafqaz Cümhuriyyəti mürəxxəsləri Aslanbek Butayev, Əlixan Kantemir və Nurəddin Penzulayev yetişib iştirak etmişlərdir. İclası sədarət edən Xan Xoyski həzrətləri konfrans namından Dağıstan Cümhuriyyəti mürəxxəslərini [nümayəndələrini] təbrik və təhniyə edərək [qutlayaraq], Şimali Qafqaziya ilə Cənubi Qafqaz arasında siyasi və iqtisadi cərəyanların bir olmasını iradə edirlər [göstəririlər].

Sonra sədr həzrətləri Dağıstan və Şimali Qafqaz öhdəsinə düşmüş ağır təcürbələrin bütün Cənubi Qafqaz millətləri içində bir təsir oyatdığını işarə ilə dağıstanlıların Cənubi Qafqaz cümhuriyyətləri ilə ittihad və ittifaq eyləməsinə yeni bir

qüvvət bulacaqlarını itminanlı [inamlı] bir lisanla bəyan edirlər.

Əlixan Kantemir həzrətləri isə cavab olaraq Cibaliyyun İttihadı Cümhuriyyəti [Birləşmiş Dağlılar Respublikası] tərəfindən konfransı təbriklə, Dağıstan Qafqaziyanın ayrılmaz bir hissəsi olduğunu və dağıstanlıların Cənubi Qafqaziya ilə daha sıx rəbitələr arzusunda bulduqlarını məlum edirlər.

Sədr Xan Xoyski həzrətləri konfransın proqramına keçərək bəyan edirlər ki, konfransın iştiğalatı [məşğuliyyəti] aşağıdakı qərar üzrə olacaqdır:

1. Dəmiryolu işi;
2. Post-teleqraf işləri;
3. Maliyyə işləri;
4. Gömrük məsələləri;
5. Mal dəyişmə;
6. Hüddud məsələləri;
7. Qafqaz cümhuriyyətlərinin yekdiğerini [bir-birini] təsdiq etmək məsələsi;
8. Qafqaziya cümhuriyyətləri istiqlalını müttəfiqən [birgə] müdafiə etmək məsələsi;
9. Cümhuriyyətlər istiqlalı əleyhinə sui-niyyət [terror; cinayət] və təcavüzlərin önünü almaq məsələsi;
10. Seyfiyyəlik [yaylaqçılıq] məsələsi;
11. Qaçqınlar məsələsi;
12. Ədliyyə və hüquq işləri.

Sonra sədr əfəndi bəyan edirlər ki, proqramın 6-cı maddəsi hüddud məsələsini qəti surətdə həll və fəsl edənə [baş çatdırana] kimi müvəqqət olaraq nə yol və nə təriq ilə hüddud məsələsini həll etmək üçün çarələr aramağa razılıq əmələ gəlmişdir.

Yuxarıdakı məsələlərə baxmaq üçün altı komissiya təşkil edilmişdir:

1. Hüddud məsələlərini həll etmək, çarə aramaq komissiyası;
2. Dəmiryollar və teleqraf işlərini yoluna qoymaq komissiyası;
3. Maliyyə məsələləri komissiyası;
4. Siyasi məsələlər komissiyası;
5. Ədliyyə və hüquq məsələləri komissiyası;
6. Qaçqınlar məsələsi komissiyası.

[Xəlil bəy] Xasməhəmmədovun təklifi ilə köçərilər məsələsi üçün yeddinci bir komissiya daha əlavə olaraq təşkil edilir.

Konfransın heyəti-rüəsasına [rəyasət heyətinə] Dağıstan Cümhuriyyəti tərəfindən Əlixan Kantemir həzrətləri seçilmişdir.

DAĞIŞTANDA BÖHRAN

Bakıda mövsuq istixbaratımızla [aldığımız etibarlı xəbərlərlə] bərabər, bəzi rusca qəzetələrin də yazdıqlarına nəzərən, bu günlərdə Dağıstanda bir böhrani-idari [idarə böhranı] vaqə olmuşdur. Zira bu son günlərdə əhalidə hökumətə qarşı böyük həyəcanlara bəis bir çox ələim [ələmətlər] görüldü. Çünki hökumət-[dən], bir tərəfdən daxili qarğışıqlara əhəmiyyətsizliklə bərabər, xarici düşmənlərlə dəxi təmas və münasibətdə bulunmaq və milləti iğfal [aldatmaq] ilə övqatı [vaxtı] keçirməkdən başqa bir nəticə çıxmıyrdı.

Şimdiki idarəyə gəlincə, xəbər aldığımız görə, müvəqqətdən məlum Qarakeli Şeyx Əli Hacının təhti-əməniyyətində [nəzarəti altında] bulunur və həman məşru [qanuni] millət vəkillərin cəlbə ilə tərtibi-idarəsini bilmüzakirə [müzakirələr nəticə-

sində] təyin edəcək və lazım gələn icraat və münasibətdə bulunacaqlar. Hər halda, ümidvaram ki, yeni bir həyatı-ictimaiyyə [ictimai həyat] meydana gəlmiş olacaq və mütləqə bütün ciddiyyətlə düşmənlərə qarşı qonacaqdır. (Var olsun milli hökumət!) Məlum Nəcməddindən başqa Şeyx Uzun Hacı və sairələr də bunlarla müttəhid [birgə] və bərabərdirlər.

Şu halda etiqadım budur ki, bundan böylə hürriyyət günəşi bir daha tutulmayacaq və hər tərəfdə tənvir edəcəkdir [parlayacaqdır]. Yalnız bir nöqtə vardır. Kamali-iztirabla [böyük iztirabla] ixtar [xəbərdarlıq] edirəm ki, Dağıstan Hökuməti hər daima bugünkü cahangir [imperialist] hökumətlərlə əlaqədar olduqları kimi, qonşu hökumətlərlə də qəvi [güclü] bir münasibətlə təşriki-məsaidən [əməkdaşlıq etməkdən] qafil olmasınlar. Çünki böylə zamanlarda qardaşdan başqa ağrına ah edəmməz, xüsusən bugünkü islam hökuməti bulunan Azərbaycan türk hökuməti beş-on sənəlik hökumətlər qədər təməli qurmuşdurlar. Tərbiiyyə-təməsini görmüş [tam yetişmiş] gənc və ziyalılar dəxi bütün ciddiyyətlə millət üçün çalışmaqdadırlar. Zəmin də onlara hər vəch ilə müsaidir. Şöylə ki, ünsürü [əhalisi] ilə lisanları bir sərkərdələr [başçılar] isə fikirləri münəvvər, müqtədir bulundurları kimi, olduqca əhvali-hazirəsinə [müasir şəraitə] görə siyasətə vaqifdirlər. Sərvətləri, maşallah, var və ica-bında [yeri gələndə] paxıl da deyildirlər. Zira, dinimizlə qanımız bir, həyatımızla günümüz bir. (Bir oğlu bir.) O halda lazım gəlir zənnindəyəm ki, hər iki tərəfdə də birər istixbarət [xəbərləşmə, rabitə] odaları həman açsınlar.

Gələlim mümaileyhi-zati-möhtərəm [adı çəkilən möhtərəm şəxs] Şeyx Əli Hacıya. Fəqir bəndələri də eyni onu görüb və yaxından tanıdığım üçün bir bu qədər tərcümeyi-halını zikr etməyi əbəs görməyirəm. Dağıstanın bugünkü üləma və məşayixindən [din alimlərindən və şeyxlərindən] birinci[si] olub, vəqur [və] səmut [vüqurlu və təmkinli, azdanışandır]. Avropalılardan ziyadə həyatı-ictimaidə insan mövqeyi ilə qədrini təqdir edər, mümkün olduqca qovğa və fitnədən çəkilir, daima səburla hərəkət edər və bugünkü avamların [xalqın] etimadgah və övhədiz-zamanıdır [zəmanəsinin yeganə, tayı-bərabəri olmayan şəxsiyyətidir]. Etiqadım budur ki, məsləki icabatından [tutduğu yolun şərtlərindən] olaraq islamlar arasında qan tökülməməsi üçün əvvəlcə sosialistlərlə münasibətdə bulunmaq həsəbi ilə [səbəbindən] bolşevikliyə nisbət edirlərsə də [bolşevik olduğunu zənn edirlərsə də], bu zat heç bir məna ilə bolşevik demək nə demək olduğunu da bilməyir və qəbul etməz də. Bəzən heyran edərək [təəccüblənərək] bolşevik nə demək olduğunu ətrafdan sual və istizah etdiklərini də [soruşduqlarını da] görmüşlər. Kəndisi hər sinifdən müstəqim müşavirlərlə iş görmək arzu edər və bugünkü hərəkətdə də məşhur bolşevik düşməni Hacı Uzunla bərabərdirlər və proqramları da bundan ibarətdir ki, son nəfəsinə qədər vətən istiqlaliyyətini müdafiə edəcəklərdir. İstər xaricdən bolşevik olsun, istər menşevik olsun, demək ki, məşru [qanuni] bir həqqaniyyət [haqlılıq, ədalət] dairəsində bulunurlar. O halda cahangir hökumətlər əsgəri nümayəndəsi bunlara nə kimi müavinət və iqdamatda bulunacaqlarına in-

tizar edəriz [nə kimi kömək edəcəyini və hansı addımları atacağını maraqla gözləyirik].

Dağıstanlı: Rəcəb oğlu Osman Nuri

TƏTİLİ-ÜMUMİ

Tətil haqqında

Bakı Fəhlə Konfransı Azərbaycan zəhmətkeş demokratiyasını tətilə dəvət edib həqiqətləri örtmək istəmişdir ki, bu həqiqətlər üzərinə sinfi mübarizənin son tədbirləri tətbiq edilmişdir. Mayın 6-da Fəhlə Konfransı tərəfindən buraxılan dəvətnamədə deyilir ki, tətil olmalıdır, çünki neft kənara çıxmadığından iki gündən sonra anbarlardan daşib şəhərin küçələrinə axacaqdır və Azərbaycan manatının qiyməti sıfır dərəcəsinə enəcəkdir; hərgah tezliklə Həştərxan bolşevikləri ilə siyasi və iqtisadi münasibət başlanmasa, minlərcə fəhlələr acından öləcəklərdir. Bu gurultulu yalanlar ən yüngül bir tənqidə belə təhəmmül etməz [dözməz].

Hər bir zamanda təhqiq ediləcək həqiqətlər bunlardır:

Bir neçə gün bundan iləri Dəmiryol və Ticarət, Sənəət Nəzarətləri, neft mədənçiləri nümayəndələri, Azərbaycan Dəmiryollarının ticarət və xidmətləri naçalnikləri iştirakı ilə hökumət şurası vaqə olmuşdur. Bu şurada Bakı neftinin kənara çıxması üçün mümaniətlərin [maneələrin] səbəbi müzakirə edilib aşkar olmuşdur ki, neft mədənçiləri firmaları neftin Bakıdan çıxmasından saqınırlar. Çünki, əvvəla, bazar qiymətlərindən xəbərdar deyildirlər; ikinci: göndərilən malın ba-

şına nə gələcəyindən mütməin [arxayın] deyildirlər; üçüncü: mal mübadiləsi fəvqəladə müşkülata düşər olur.

Bu üç mümaniət bu tövr rəf edilər [aradan qaldırırlar]:

Birinci: Bataumda bir ticarət agenti qoymaq ki, bunun da vəzifəsi malların bazar qiymətləri haqqında Bakı birjasına xəbər vermək olsun.

İkinci: göndərilən malların vaxtılı-vaxtında təhlükəsiz öz məhəllinə [yerinə] çatmasını təmin etməkdən ötrü bir çox adamlarla saziş əqd edilsin [imzalsın].

Üçüncü: şurada iştirak edən hökumət üzvləri neft mədənçilərinin bir tək mal dəyişmək işində deyil, arzularını müdafiə etməyə vədə versinlər.

Nobel qruppası nümayəndələri rəsmi surətdə xəbər vermişlər ki, yuxarıdakı mümaniətlər rəf edilən kimi [maneələr aradan qaldırılan kimi] onlar Qafqaziya-Zakaspi-Çernomorski-Volqa, Cənubi Zəmərskoy və Zaqafqazski-Baltiyski bazarlarına əqd edilən müqavilənamələr şəraitilə neft yükləyəcəklərdir. Bu şərait mövcubincə [bu şərtlərə əsasən], bir tək paroxod şirkətləri dəmiryolsuz və neft-yolusuz Azərbaycanın tələbatına görə üç milyon yarım put gəmi tonnaja neft yükləməsi vaqəzər edilməsinə [öhdəlik götürülməsinə] söz verməlidirlər.

Böyləliklə, rezervlərə cəm edilmiş olan neftlər Bakı küçələrinə tökülməyib, xaricə və məhəlli bazara buraxılacaqdır. İndilikdə Bakıda olan neft mövcudu Azərbaycanın ticarətini maddi iflası ilə təhdid edir deyil, biləks [əksinə], bizim vətənin gələcəyi üçün möhkəm bir özü təşkil edir. Hələlikdə qiymətsiz görünən pullar az bir zamandan sonra qiymətli

olaraq dünya bazarlarında möhkəm bir vəziyyət alacaqdır.

Əmələ Klubundan tələq edilən Hacı-Tərhan[la] əlaqəni Azərbaycan demokratiyası əməli bir vəziyyətə salacaqdır. Nəticə etibarilə Fəhlə Klubunun təklifini böylə formula etmək olar:

1) Hacı-Tərhan bolşevizmi pişdarları [başçıları] ilə Bəhri-Xəzər vasitəsilə əlaqəyə girmək ingilislərlə əlaqəmizi kəsər, Şura Rusiyanı dəmir məngənə arasına salan aclıq ablukası [blokadası] bizə də tətbiq edilər.

2) Ac-üryan Hacı-Tərhan ki, orada onun putu 1800 manata, tənəkənin girməkəsi 250 manata, manufaktura və ayaqqabıdan əbədən məhrum olan Hacı-Tərhan bizə nə verə bilər? Bəli, oradan güclü [çox miqdarda] qiymətsiz Kerenski pulları gələr, onsuz da müşkül vəziyyətdə olan fəqir-füqəranın ərzağını alıb aparar.

Bolşeviklər bilatərəddüd [tərəddüd-süz] hal-hazırda asudəlik içində olan Azərbaycanda qanlı müsədimə [toqquşma] və siyasətən ixtilaf və küdurət salar. Öylə dəhşətlər salar ki, onu Bakı proletariati görməmiş deyildir. Ağıl və məntiqdən kənar və baş tutmamış, bir çoxlarının xoşuna gəlməyən və əsasən də heç bir şeyi olmayan bu tətildən məqsəd odur ki, Azərbaycan demokratiyasını bolşevizmin qanlı pəncəsinə salsın.

Bakı demokratiyasının idraklı hissəsi Azərbaycan[ın] neftdən başqa o qədər hər növ zəruri şeylərlə dövlətli və bərkətli və indilikdə olan fəhlələrin iki miqdarını doydura bildiyini bilərək, bolşevik agentlərinin fitnə və fəsad çıxarmaq niyyətində olduğunu da hiss edərək,

tətili sındırdı. Bununla aşkar etdi ki, ən yaxın zamanlaradək əhali arasında etibarlı olan bolşevik şuarları asari-həyatıyyəsinə [həyat nişanəsinə] qeyb etmiş, əhəmiyyətini itirmiş və öylə biməna və gülünc bir hala gəlmişdir ki, mərhum Dövlət Dumasında Purişkeviçlərin hayqırtılarını yad edir.

Alınmış olan ən mövsuq [etibarlı] xəbərlərə nəzərən, hal-hazırda tətill Moskva-dan göndərilmiş olan Şura Hökuməti agentlərinin əli ilə hazır edilmişdir. Bunlara Şura Hökuməti tərəfindən külli məbləğ verilmişdir, tainki bu sayədə Azərbaycanda olan siyasi həyata mane olsunlar. Bu da Fəhlə Konfransının külli məbləğ buraxması ilə təsdiq edilir.

Gəmilər işləyir

Dünəndən etibarən “Demosfen”, “Armeniya”, “Əliəkbər”, “Vladimir” və “Mer-kuri” gəmiləri seyrə başlamışlardır.

Emalatxana

Dəniz məntəqəsi adı ilə məruf [tanınan] hissədəki emalatxanalarda əmələlər dünəndən etibarən işə şüru ilə [işə başlamaqla] tətillə tərək etmişlərdir.

Etirazlar

Tətill Komitəsi (Staçkom) məlumatının növbəti nömrəsində hökumət məmur və xidmətçilərinin də tətillə iştirak etdikləri haqqında xəbər nəşr edilmişdir. Hökumət idarələrinin bilaistisna [istisnasız olaraq] işlərinə davamı bu xəbərin əsilsiz olduğunu sübut etməklə bərabər, hökumət xidmətçiləri bilafərqi-milliyət [milliyət fərqi olmadan] bu əsassız xəbəri təkzib etməyi lazım bilirlər. Bütün xid-

mətçilər gələcəkdə də işlərinə davam edəcəklərini vəd ilə bu kimi əsassız və fitnəli xəbərlər nəşr edən Staçkoma bəyani-etiraz edirlər. Hökumət xidmətçiləri hazırkı tətillin siyasi bir avantüra olduğunu gözəlcə düşündükləri üçün bilafərqi-milliyət bu tətillə ancaq nifrət nəzəri ilə baxa bilirlər.

İmzalar

* “Mərkəzi Tətill Komitəsi xəbəri” qəzetəsinin növbəti nömrəsində denilir ki, Dövlət Qulluqçuları İttifaqı tətill etməyə qərar vermişdir. Bu münasibətlə Məsai Nəzarəti [Əmək Nazirliyi] xidmətçiləri elan edirlər ki, Məsai Nəzarəti xidmətçiləri bilafərqi-milliyət öz xidmətlərində davamla vəzifələrini ifa etməkdədirlər.

Dəmiryolunda

Azərbaycan Cümhuriyyətinin Türük və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] naziri [Xudadad bəy] Məlikaslanov ümum dəmiryol əmələlərinə müraciətən məlum etmişlər ki, bu vaxta qədər əmələlərin bütün iqtisadi tələbatını hökumət qəbul edib onların ehtiyacını rəf etməyə [aradan qaldırmağa] çalışmışdır və bundan sonra dəxi çalışacaqdır. Bunu nəzərə alaraq, bəzi şəxslər tərəfindən elan edilmiş olan tətillə iştirak etməməlidirlər. Hərgah əmələlər tətillə iştirak edərlərsə, onlar qulluqdan əzl [kənar] edilib və Azərbaycan Cümhuriyyəti torpağından ixrac və sür-gün ediləcəkdirlər. Əmələləri tətillə təhrik edənlər hərbi məhkəməyə veriləcəklərdir.

Roxlinin azad edilməsi

Dünən hökumətin binagüzarlığı [sə-

rəncamı] ilə srağagün həbs edilmiş olan menşeviklərin pişrovu [lideri] Roxlin həbsdən azad edilmişdir.

Mətbəələrin qapanması

Hökumətin binagüzarlığına görə, dünən şəhərdəki hökumət mətbəələrindən siva [başqa], ümum mətbəələr qapanıb və möhürlənmişdi. Həmin binagüzarlıq müvəqqəti olaraq bəzi şəxslər tərəfindən hökumət əleyhinə vərəqələr çap edilməsinə imkan verməmək qəsdilə icra edilmişdir.

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

Silah tutulması

Dünən gecə Vayenni portdan altı dənə top, pulemyot və külli miqdarda fişəng, mərmil, barıt və sairə tutulub qalabəyi [komendant] idarəsinə gətirilmişdir.

Pul tapılıbdir

May ayının 5-də Nikolayevski küçədə Hacı Aslan Məcidovun “Şəms” aşbazxanasında müştərilərdən birisinin 150 manat pulu düşüb qalmışdır. Pul sahibi pulunun nişanını deyib oradan apara bilər.

Məhkəməyə cəlb

Üçüncü uçastok pristavının müavini Cahangir Əliməhəmmədov Azərbaycan İstinaf Məhkəməsi müddəi-ümumisinin [Məhkəmə Palatası prokurorunun] binagüzarlığı [sərəncamı] ilə xidmətindən sui-istifadə etdiyi üçün məhkəməyə cəlb edilmişdir.

Dvornik, dəftər və fənərlər haqqında

Bakı qalabəyisi tərəfindən edilən binagüzarlığa görə, ümum ev sahiblərinə, restoran, mehmanxana, karvansara, evini kirayə verən icarədarlara dvornik [dalandar], dəftər, fənər saxlamaq əmr olunur. Məzkur [deyilən] şəxslər hər bir müsafir və kirayənişin haqqında 24 saat zərfində qalabəyi dəftərxanasına lazımi və müfəssəl məlumat təqdim etməyə məcburdurlar.

Hadisat

Bakı qalabəyisi [komendantı] qubernatora məlum edir ki, neçə gün bundan əqdəm [qabaq] Krasnovodski küçədə məşhur quldur Dativyev ilə milislər arasında atışma vaqə olub, 5-ci uçastok okolodoçnisi [sahə rəisi] 6-cı uçastok müvəqqəti pristavi Ramazan bəy Mirzəbəyov böyük cəsərət göstərmiş, yarım saat quldurla atışdıqdan sonra qulduru ağır surətdə yaralamışdır. Quldur xəstəxanaya aparıldıqda yolda vəfat etmişdir.

Ümumi iclas

İşbu may ayının 9-cu cümə günü gündüz saat 10-da “İttihad” məktəbində Cəmiyyəti-Maarifi-İraniyanın [İranlılar Maarif Cəmiyyətinin] ümumi iclası olub, idarə heyəti intixab ediləcək [seçiləcək] və məramnamə təsdiq olunacaqdır. Binəniləy [ona görə], üzvlərin məzkur [deyilən] vaxtda hazır olmaları rica olunur.

Müvəqqəti idarə heyəti

Bələdiyyə İdarəsində

Ümumi tətil münasibətilə bələdiyyə

xidmətçilərinin srağagün iclasları təyin edilmişdir. İclas açılmadan polis nümayəndəsi məlum etmişdir ki, hökumətin əmri mövcubincə [əsasında] iclas iniqad etməməlidir [baş tutmamalıdır]. Xidmətçilər qubernatorun yanına nümayəndə göndərüb icazə almaq istəmişlər. Qubernator xəbər vermişdir ki, iclas o vaxt iniqad edə bilər ki, ruznameyi-müzakirat [müzakirə gündəliyi] qubernator tərəfindən təsdiq edilsin və həman ruznaməyə də Azərbaycan Hökuməti əleyhinə danışmaq idxal edilməsin. Bundan sonra xidmətçilərin iclası baş tutmayaraq dağılmışdır.

Sui-niyyət kəşfinə dair

Təhərri [axtarış] polisə müdiri Bakı qubernatoruna məlum etmişdir ki, neçə gün bundan əqdəm [qabaq] Kamenisti küçədə kəşf edilmiş sui-niyyətdə [cinayətdə; terrorda] müttəhim edilən Voskresenskiyə mütəəlliq [aid] əşyanın hamısı onun binagüzarlığı [sərəncamı] ilə Birinci Süvari Alayına təhvil verilmişdir. Bəzi qeyri-mühüm şeylər isə Voskresenskinin özünə qaytarılmışdır.

AZƏRBAYCANDA

Salyandan

Azərbaycan Hökuməti-cəviləsi [şanlı Azərbaycan Hökuməti] tərəfindən Daxiliyyə naziri müavini general Sadiq bəy Ağabəyov həzrətlərinin və Bakı valisi [Rəşid bəy] Axundzadə cənablarının qəzamızın əhvalını pək yaxından təftiş etmək üçün Salyanımızı təşrif edəcəklərini əvvəlcədən xəbər almışdıq.

Müşarüniley həzrətləri [adları çəkilən şəxslər] və məyyətlərində [yanlarında] qəza qaimməqamı [qəza rəisi] [Yusifov] Əliheydər bəy əfəndi Qalaqayından Salyana gələrək iqamət etməksizin Banka (vətəgəyə) gedərək bir gecə orada qaldıqdan sonra Xilli qəsəbəçisini təşrif etmişlərdir. Xilli mötəbərənindən [mötəbər şəxslərindən] bir çox zəvat [adamlar], o cümlədən Mehmanov, nahiyə müdiri [Məhərrəm] Lələyev, Axund molla Ağababa [Axundzadə] və ümum camaat, qonaqları istiqbal edərək [qarşılayaraq] duzçörək təqdim etmişlərdir.

Bundan sonra “Salyanets” vaporu ilə Salyana doğru gələrək mayısın 5-də Salyana vasil oldular.

Salyan bələdiyyəsi tərəfindən hazırlanan istiqbal [qarşılama] məclisinə gəldikdə, Bələdiyyə İdarəsi rəisi Sadiqbəyov əfəndi qonaqlara duz-əkmək təqdim etmiş və Azərbaycan Hökuməti tərəfindən olaraq birinci kərə Salyanımızı təşrif edən general həzrətlərini təhniyyət [qutlamış] və təbrik etmişdir. Sonra general həzrətləri əhalimizi salamlamışdır. Bundan sonra qonaqlar və əhali cameyi-şərif həyətinə gələrək, ikinci dəfə əhalini salamlayaraq bərvəchi-ati ifadətə bulundular [aşağıdakı sözləri söylədilər]:

“Azərbaycan hökuməti təşkil edildikdən bu ana qədər hökumətimiz xarici məsələlərlə uğraşır, daxili məsələlərdə isə bir qədər səthi bir nəzərlə keçmişdir. Bundan böylə, inşallah, daxili işlərimiz də qanuna tabe tutulacaqdır. Bu xüsusda hökumətimiz əhalidən pək çox yardımlar bəkləyir və hər kəsin bilafərqi-sinif, məslək, din, məzhəb [sinif, məslək, din, məzhəb fərqi olmadan] dərdi, ehtiyacatı varsa, bu-

yursunlar da, mənə ərz və təqdim etsinlər.”

Müşarünileyhi mütəəqib [adı çəkilən şəxsin ardınca] vali Rəşid bəy Axundzadə cənabları hökumətin əhalinin ehtiyacatını rəf etməkdən [aradan qaldırmaqdan] məəda [başqa] heç bir fikri olmadığını qeydlə, Salyan əhalisinin hökumət arxasında duracağına ümid etdiyini bəyan buyurdular.

Məclisdə general həzrətləri; istiqlalıyyətimiz uğrunda şəhid qalan Osmanlı Salyan şəhidlərinin qəbri ziyarətinə gədcəyini əhalimizə ixtar buyurdular [xəbər verildilər]. Həman gün saat 1-də camaat axın-axın qəbiristanına doğru gedərək qəbir üstündə qonaqları bəkləməyə başladılar.

Məclisdə bənam üləmamız [tanınmış alimlərimiz], Salyan mötəbərənı [mötəbər şəxsləri], əhalimizdən cəmi-qəfir [böyük qələbəlik] və məktəb müdirləri isbati-vü-cud [iştirak] edirlərdi. Bu anda qonaqlarımız və məyyətlərində qəza qaimməqamı, sər-komissarlar [baş komissarlar] və sair polis xidmətçiləri gərdunə ilə [miniklərə] məclisə təşrif gətirib, burada dəxi səmimi bir surətdə hazırunu [oraya toplaşan xalqı] salamlayaraq, kəndilərinə məxsus məqamda oturdular.

Axund molla Hüseyin cənabları qərra [gözəl, xoşagələ] bir səslə sureyi-şərifə oxuyaraq fətihe edildi. Bundan sonra Rüstəm İskəndərzadə erkani-məclisin [məclis adamlarının] müsaidəsi ilə məqami-xitabətə gələrək Azərbaycan istiqlalıyyətinin nə kimi xunin təzyiqatə [qanlı təzyiqlərə] məruz qaldığını, şimdiki istiqlalıyyətin pək də ucuz mal olmadığını [ucuz başa gəlmədiyini] bütün təfsilatı ilə zikr

etdikdən sonra, türbələrə xitabən müəssir [təsiri] bir nitq irad etdi [nitq söylədi].

Nitq bə'dində [sonrasında] qaimmə-qam Yusifzadə Əliheydər bəy əfəndi şühədə türbələri təmiri üçün xüsusi bir ianə dəftəri açdığını general həzrətlərinə ərz və bəyan etdi. General həzrətləri isə bu məqsədə 1000 manat və vali cənabları isə dəxi 1000 manat ianə etdiklərini izhar etdilər.

Bununla məclis xitam bulub, zatları [özləri] üçün hazırlanan xanəyə övdət etdilər [qayıtdılar].

Demək olar ki, ələlümüm əhalimiz hökumət tərəfindən göndirilən bu möhtərəm qonaqları layiqi vəch üzrə istiqbal etdilər.

Bu günlərdə əhalidən gələn ərzi-hallarla [ərizələrlə] məşğul bulunurlar.

[Rüstəm] İskəndərzadə

Satılır

Çadrovı və Spasski küçələrin küncündə, 51 nömrəli mülkdə, üçqapılı bir baqqal mağazası satılır. Mağazada elektrik işığı və telefon dəxi vardır. Xahiş edənlər bu adresə müraciət edə bilərlər: Çadrovı və Spasski küçələrin küncündə Kərbəlayı Qasım Vəlizadənin mağazası.

Müvəqqəti müdir:
Hacıbəyli Üzeyir

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Qismi-rəsmi

səh. 141. “işləri ilə iştiğal etmək”: qəzetdə “iştiğal” yerinə “işğal” getmişdir.

Hacı-Tərxanda

səh. 142. “şabanın 3-də”: miladi tarixlə mayın 4-də.

“(?)”: sual işarəsi qəzetdə var.

Dağıstanda böhran

səh. 143. Bu yazıda çoxsaylı imla və üslub xətalı var idi; mümkün mərtəbədə düzəlməyə çalışdıq və düzəlişləri bir-bir qeyd etməyə ehtiyac görmədik. Eləcə də bəzi sözlər, lüğət mənasından az-çox fərqli mənada işlədilmişdir; kvadrat mötərizələrdə yazı müəllifinin nəzərdə tutduğu mənəni göstərməyə çalışdıq.

Tətili-ümumi

səh. 145. “Bir neçə gün bundan iləri...”: qəzetdə bu cümlənin əvvəlində “1” rəqəmi qoyulmuşdur; belə görünür ki, buna ehtiyac yoxdur.

Azərbaycanda

səh. 149. “Banka (vətəgəyə)”: indiki Neftçala rayonu ərazisindəki Bankə qəsəbəsi nəzərdə tutulur.

Bazar, 11 may 1919-cu il, nömrə 177

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Yekşənbə, 10 şabanül-müəzzəm sənə 1337. 11 mayıs 1919 sənə.

Türk və islamliğa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 1 manat.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 20 rublə, 2 aylığı 35 rublə, 3 aylığı 50 rublə. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rublə, 2 aylığı 45 rublə, 3 aylığı 60 rublə. Elan fiati: birinci səhifədə sətri 4 rublə, axırncı səhifədə sətri 3 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rublə.

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Hacı Qəni Hüseynov öz sevgili oğlu **Məhəmmədəğa Hacı Qəni oğlu Hüseynovun** 8 may[da], Məşqət [Maştağa] kəndində vəfat etdiyini kamali-hüzn və təhəssürlə [böyük bir hüzn və kədərlə] öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalarına məlum edir.

Mərhumun cənazəsi şənbə günü 10 may[da] Məşqət kəndində dəfn olunubdur. Pəsməzar [yas məclisi] Məşqət kəndində öz bağlarında olacaqdır.

BİRİNCİ MÜSƏLMAN TƏVƏLLÜDXANASI

Yekşənbə [bazar] günü may ayının 11-də mama Gövhər xanım Qazızadə tərəfindən müsəlman qadınlılarına məxsus olmaq üzrə xüsusi təvəllüdxana [doğum evi] açılır. Vəz'i-həml edənlər [yükünü yerə qoyanlar; doğanlar] hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edilirlər. Doktor Tsentner konsultasiya icra edir. Armyanski 13, telefon 57-39.

ELAN

1919-cu ildə, mayıs 12[-də], bazar er-

təsi günü saat 11-də Azərbaycan Məclisi-Məbusan iclası olacağı elan edilir.

SIYASI İMTAHAN

Elan edilmiş və hökumətimizlə bərabər millətimiz və millətimizin siyasətən ziyalı qismini təşkil edən fəhlə və əmələlərimiz tərəfindən ustadlıqla söndürülmüş olan zabastovka [tətill] Azərbaycan üçün siyasi bir imtahan idi.

Bu bir böyük imtahan idi ki, bütün dost, düşmən və bitərəflərin nəzər-diqqətləri bizdə olub deyirdilər ki, görək bu Azərbaycan türk və islamları ki, müstəqil yaşamaq və öz-özlərini dolandırmaq istəyirlər, bu siyasi imtahandan keçə biləcəkmi, yoxsa bacarmayıb basılacaqmıdılar və əvvəldən müəyyən edilib dəftərə yazılmışdı ki, əgər biz bunun kimi ağır siyasi imtahanı layiqi ilə verə bilərsək, müstəqil yaşamağa, öz-özümüzü beduni-qəyyum [qəyyumsuz] dolandırmaya layiq bir millət, bir dövlət əfradı [fərdləri] olduğumuzu bütün aləm qarşısında isbat edərik. Vəilla [yoxsa] özümüzə qəyyum tikmək, özgələri üstümüzə hakim qoymaq lazım gələcəkdir. O